

"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים -
הוא הזיכרון, ההולך אחריהם ואתנו"

יצחק רבין
תרפ"ב-תשנ"ו, 1922-1995.

צבי דיאמנט Tzvi Diamad

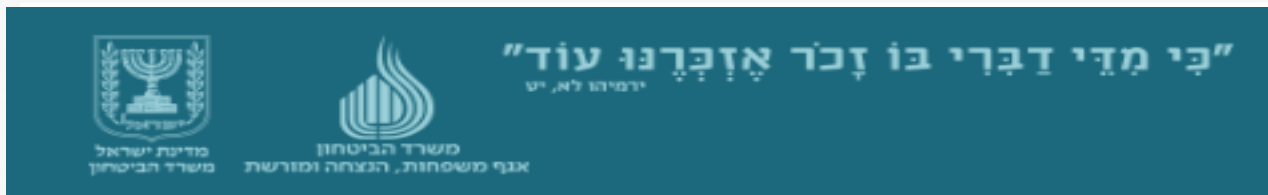
1913-1938, תרע"ג-תרצ"ט

"כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד"
(ירמיהו ל"א, י"ט)

מסמך 1 – דף נופל

מקור : אתר יזכור משרד הביטחון

- חסרה תמונה
- חסר תאריך לידה מדוייק

טוראי
צבי דיאמנט
בן אהובה ויוסף

ההגנה
נפל ביום ו' בחשון תרצ"ט (31.10.1938)
בן 25 בנופלו
מקום מנוחתו בית העלמין האזרחי רחובות-תרן

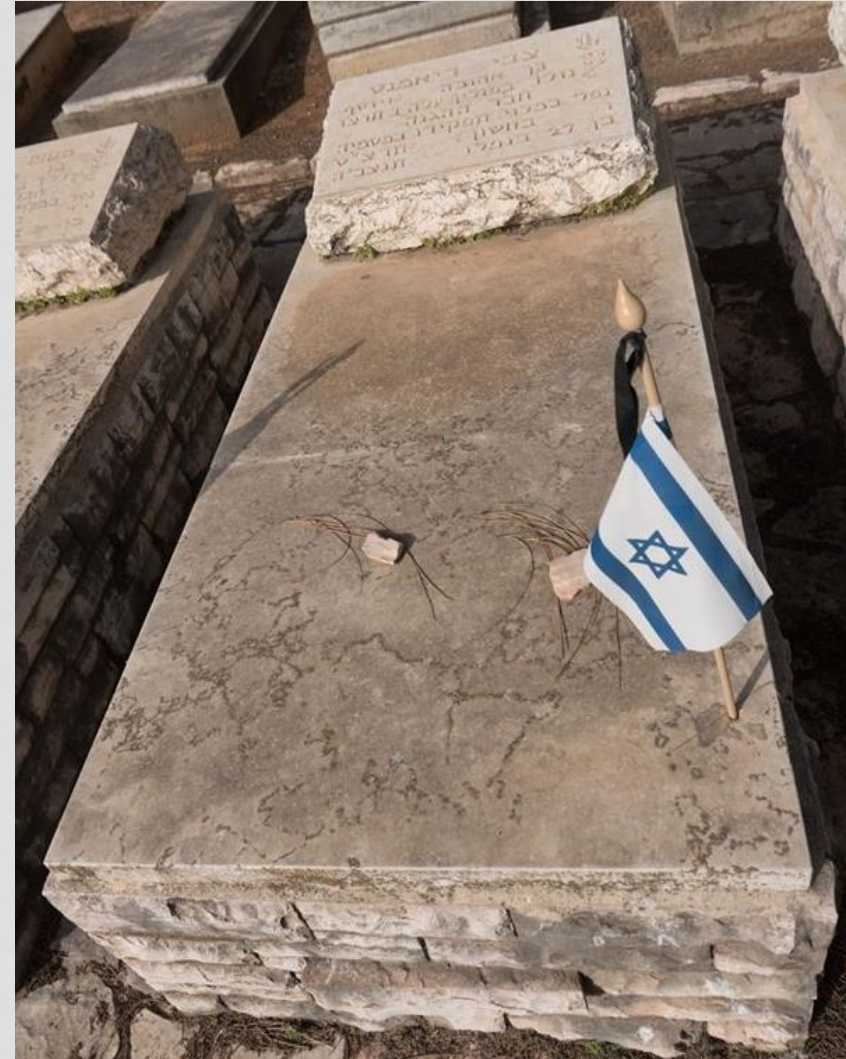
סיפור חייו

הדפסה

בן אהובה ויוסף. נולד בשנת תרע"ג (1913) בז'לוצה שבגליציה. בשנת 1933 עלה לארץ-ישראל. היה חבר ה"הגנה" ונוטר. בי"ד באלול תרצ"ח (10.9.1938) נפצע קשה בהתקפה על מכונית פועלי חברת החשמל סמוך למסמיה. שבעה מחבריו נהרגו במקום וצבי הובא פצוע קשה לבית החולים "הדסה" בתל-אביב. בו' בחשוון תרצ"ט (31.10.1938) נפטר מפצעיו. הוא הובא למנוחת עולמים בבית העלמין ברחובות. הניח אשה.

שמו הונצח בספר "יזכור" של מכון ז'בוטינסקי.

**מסמך 2- פרטים ותמונת מצבתו בבית העלמין האזרחי ברחובות
מקור: צילום של ענת סקילי**

מקום מנוחתו בית העלמין האזרחי רחובות-תרן
אזור: מזרחי שורה: כח קבר: 18

מסמך 3- פרטים על צבי דיאמנט מחגי ברוק, בן מנישואים שניים של שושנה אשתו של צבי
מקור: חגי ברוק 14.5.2019

14-05-19

אלום רב.
הנקודות: צבי דיאמנט ז"ל
מחט פרטים ופרטים אי. הוא עלה ללא הוליס. כנראה שהוליס
הואמרו בלוחה. צבי היה נשוי לאמי אולנה ב- 7 מוקדמו בלוק 3
(אזני מילוקים אנוס)
הוא באלות גרצ"ח צבי וצא עם קבוצת מאבטחים אל חברת מטמל.
הואקפו מהמזרח באזור "מסמיה" נפצו אנטולוגיה" מסך זקנו
ומופה על כל מה שקרה (מצב זקנו אנטולוגיה) נשאר מי כ- 40 יום
נפטר 15.1.30
בכרפה אא כנע

"הוא עלה לארץ ללא הורים, כנראה שהוריו הושמדו בשואה. צבי היה נשוי לשושנה כ-7 חודשים בלבד. (אני מנישואים שניים).
בי"ד באלול תרצ"ח צבי יצא עם קבוצת מאבטחים של חברת החשמל. הותקפו מהמערב באזור "מסמיה" נפצע אנושות. בבית החולים מסר עדות יחידה על כל מה שקרה (מצ"ב עדות אותנטית).
נשאר חי כ-40 יום נפטר"

מסמך 4 – על קהילת זלוצ'וב (Zolochov) לפני ובשואה. מקום הולדתו של צבי וככל הנראה הוריו שנשארו נספו בשואה. מקור: אתר בית התפוצות

עיר במחוז לבוב, מערב אוקראינה. עד מלחמת העולם השנייה בגליציה המזרחית, פולין. היהודים היו פעילים בשלטון המקומי, בעיר הוקמו מוסדות יהודים רבים כמו בית חולים, בתי ספר, בית יתומים ונקלטה בה גם חסידות זלוצ'וב. בעיר גם פעלה התנועה הציונית. בימי מלחמת העולם הראשונה (1914-1918) הייתה זלוצ'וב במשך למעלה משנה תחת כיבוש רוסי. זלוצ'וב שבה לשליטת פולין רק ב-1919. יהודי זלוצ'וב התפרנסו ממסחר סיטונאי בתוצרת חקלאית וייצואה, תעשייה זעירה ופקידות. ב-1931 חיו בזלוצ'וב 5,700 יהודים, שהיוו 43% מכלל האוכלוסייה. בקהילה זו גם גדל נפתלי הרץ אימבר מחבר ה"תקווה".

תקופת השואה

אחרי פרוץ מלחמת העולם השנייה (1 בספטמבר 1939) הגיעו לזלוצ'וב מאות פליטים יהודים ממערב פולין, ונקלטו בקהילה. בעקבות ההסכם בין גרמניה לברית המועצות עברה העיר, ככל שטחי מזרח פולין, לשליטת ברית המועצות. השלטונות הסובייטים פיזרו את מוסדות הקהילה היהודית והפסיקו כל פעילות פוליטית. ב-2 ביולי 1941 כבשו הגרמנים את העיר. בחסות הגרמנים פרעו אוקראינים לאומנים ביהודי העיר. בימים 4-7 ביולי נרצחו באכזריות קרוב ל-4,000 יהודים (לפי מקור אחד הגיע מספר הקורבנות ל-5,000). גם חיילים גרמנים השתתפו בטבח. באמצע יולי 1941 הוקם יודנראט (מועצת יהודים מטעם). ב-28 באוגוסט 1942 פתחו הגרמנים באקציה (פעולת חיסול) בעיר. באקציות הולו כ-5000 יהודים שנאספו למחנה ההשמדה בלז'ץ (Belzec ב-1 בדצמבר 1942 הוקם בזלוצ'וב גטו. בשטח קטן, בבתים רעועים, רוכזו קרוב ל-9,000 יהודים, ביניהם שרידי קהילות אולסקו (Olesko סאסוב (Sasow וביאלי קאמיין (Kamien) (Bialy) הצפיפות והרעב גרמו למגפת טיפוס. באקציה אחרונה ב-2 באפריל 1943 חוסל הגטו. במהלך האקציה היו גילויי התנגדות לגרמנים. יושב ראש היודנראט, מייבלום, וחברי היודנראט שוץ' ויקיר סירבו לחתום על מסמך, שלפיו חוסל הגטו מפאת מגפת הטיפוס. הם נרצחו במקום. כ-6,000 יהודים הובלו במשאיות לבורות בקרבת הכפר וולוחוביצה (Wolochowice כ-4 ק"מ ממזרח לזלוצ'וב, שם נרצחו ביריות. רבים נקברו בעודם בחיים. רק שני יהודים הצליחו להימלט.

זלוצ'וב ב-1919 בשנות ילדותו של צבי מתוך אתר ויקיפדיה

מסמך 5- סיפורם של 12 עובדי חברת החשמל מקור: חגי ברוק

בי"ד באלול תרצ"ח יצאו 12 עובדים מתחנת הכוח בתל אביב לתיקון קו החשמל בין גדרה לבאר טוביה, שנפגע עקב חבלה בעיצומן של מאורעות תרצ"ח, מלווים ב-11 נוטרים מתל אביב וגבעתיים. בדרך חזרה, ליד צומת מסמיה הותקפה השיירה באש חיה. אחד הרכבים הצליח להאיץ ולחמוק, אך האחר שגלגליו נפגעו נעצר. הנוטרים השיבו באש עד שאזלה התחמושת, אז התנפלו עליהם התוקפים בסכינים ובמכות בקתות הרובים. גופותיהם של הנוטרים דב קליין, אריה הכט ונפתלי ריין נמצאו עוד באותו היום, ועימם שני פצועים. יום למחרת אותרו גופות הנעדרים, עובדי חברת החשמל דוד בן-אליהו, וראובן (רומן) צ'פ, והנוטר פנחס וואלפיש. הנוטר הפצוע דב מינצר נפטר מפצעיו ביום שלאחר ההתקפה, והנוטר צבי דיאמנט נפטר אף הוא כעבור 50 יום, לאחר שנאבק על חייו ואף הספיק לספר את פרטי הקרב.

ניצן צבי כהן כתב
לענייני עבודה

צח קשר:

אימייל

פייסבוק

RSS

צח קשר עם דבר ראשון:

אימייל

מסמך 6- כתבה מעיתון דבר על מותו וההלוויה של צבי דיאמנט
 מקור: עיתון דבר 1.11.38-31.10.38

צבור עובדי חברת החשמל
 מבכה מר את מותו הטרגי של
צבי דיאמנט
 הקרבן השמיני של הרצח הנוחב במסמיה מיום 10.9
 אין תחומים אלה בהמשכת מפעל היצירה בארץ.

צבי דיאמנט

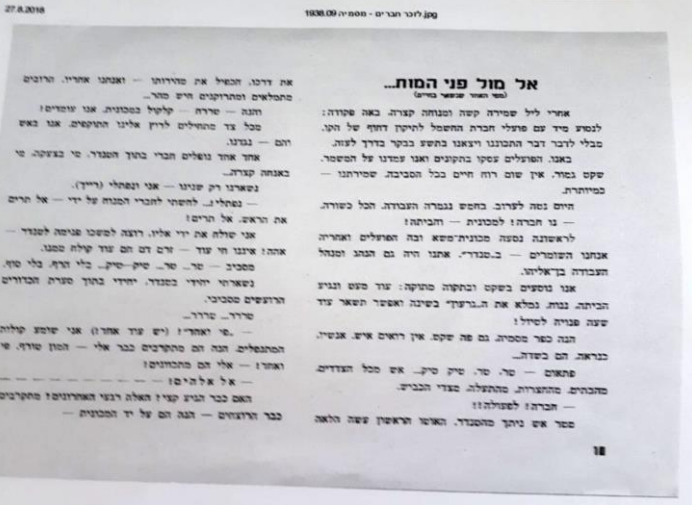
אמש לפני הצגת מת בבית החולים
 "הרבה" הנוטר צבי דיאמנט שנפצע
 לפני חדשים בהתנפלות על עובדי
 חברת החשמל ליד מאסמיה שבעת חבר
 ריו יחיו אהו במכונית נרצחו במקום
 זרק הוא נמצא במקום הפשע חי. פצוע
 קינה.
 בן 25 עלה לארץ בשנת 1933
 מאליציה.

לויתו של צבי דיאמנט

נויתו מתל אביב לרחובות והוכנסה
 לביתו, שלא זכה לחנכה ב-2 יצאה
 הלוויה מביתו בראשה נושאי זרים ופלוג
 גות ניטרים עם רובים מורדים.
 הספירו י. גורודיסקי, יושב ראש המו
 עצה, לוינשטין ממרכז ברית הציונים
 הכלליים, א. קיפר בשם פועלי חברת
 החשמל, ד"ר שולצר, ז. פרנק וז.
 נידרפל.

רחובות הובילה אתמול לקבורה את
 הקרבן העשירי מימי המאורעות (מהוץ
 לשני הקרבנות של נבעת ברנר), את
 צבי דיאמנט, שנפצע ב-10.9 בתח
 קפה על פועלי חברת החשמל ליד מאס
 מיה. 50 יום שכב בית החולים. התקוה
 שישאר בחיים, היהודי מכל שמונת
 נוסעי המכונית שנהרגו, לא באה ובליל
 א' נפח את נשמתו. ב-1.15 הובאה

מסמך 7- עדותו של צבי בבית החולים . חלק א מקור:

אחרי ליל שמירה קשה ומנוחה קצרה. באה הפקודה: לנסוע מיד עם פועלי חברת החשמל לתיקון דחוף על הקו. מבלי לדבר דבר התכוננו ויצאנו בתשע בבוקר בדרך לעזה. באנו. הפועלים עסקו בתיקונים ואנו עמדנו על המשמר. שקט גמור, אין שום רוח חיים בכל הסביבה סביבתנו- כמיותרת.

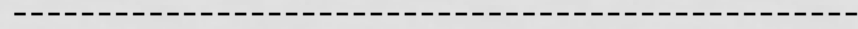
היום נטה לערוב. בחמש נגמרה העבודה. הכל כשורה.

- נו חברה! למכונית- והביתה!
- לראשונה נסעה מכונית –משא ובה הפועלים ואחריה אנחנו השומרים- ב"טנדר". אתנו היה גם
- הנהג ומנהל העבודה בן-אליהו.
- אנו נוסעים בשקט ובתקווה מתוקה: עוד מעט ונגיע הביתה. ננוח, נמלא את ה"גרעון" בשינה ואפשר תשאר עוד שעה פנויה לטיול!
- הנה כפר מסמיה, גם פה שקט. אין רואים איש. אנשיו, כנראה, הם בשדה...
- פתאום- טר, טר, טיק טיק... אש מכל הצדדים. מהבית, מהחצרות, מהתעלה, מצדי הכביש\- חברה! לפעולה!!
- מטר אש ניתך מהטנדר, האוטו הראשון עשה הלאה את דרכו הכפיל את מיברותו- ואנחנו אחריו. הרובים מתמלאים ומתרוקנים חיש מהר...
- והנה- טררר- קלקול במכונית. אנו עומדים!
- מכל צד מתחילים לרוץ אלינו התוקפים, אנו באש והם- נגדנו.
- אחד אחד נופלים חברי בתוך הטנדר, מי בצעקה, מי באנחה קצרה...
- נשארנו רק שנינו- אני ונפתלי (רייך).
- נפתלי!...לחשתי לחברי המנוח על ידי- אל תרים את הראש, אל תרים!
- אני שולח את ידי אליו, רוצה למשכו גטימה לטנדר- אהה! איננו חי עוד - זרם דם חם עוד קולח ממנו.
- מסביב- טר...טר...טיק- טיק... בלי הרף, בלי סוף.
- נשארתי יחידי בטנדר, יחידי בתוך סערת הכדורים הרועשים מסביבי.
- טררר...טררר...

- "פי ואחד!" (יש עוד אחד!) אני שומע קולות המתנפלים. הנה הם מתקרבים כבר אלי- המון טטורף. פי ואחד!- אלי הם מתכוונים!
 - אל אלוהים!-----
 - האם כבר הגיע קצי? רגעי האחרונים? מתקרבים הרוצחים- הנה הם על יד המכונית-

מסמך 7- עדותו של צבי בבית החולים . חלק ב מקור:

חזקני ואמצני אך הפעם! לא אתן נפשי במחיר קל, הנההמות- הנה הוא מציץ מבין חרכי הטנדר המנוקב כדורים.
איך אקבלהו?

אני קם, כן, "פי ואחד", עוד יש רובה בידי, עוד יש כוח נפשי לעמוד נגדכם- אחד בין חברי המתים
במכונית הקטנה על הכביש ליד מסמיה- לא אתן!!!
איזה כוח טמיר מרעיד את כל ישותי
אני קם!

על יד המכונית כבר מטפס ערבי אחד, הוא רוצה לעלות למכונית. אני מושיט את רובי- הך בקת על ראשו- הך!!!
הוא נופל-----

השני רץ אחריו, רוצה לעלות גם הוא- אני לוחץ ב"הדק", כדור נפלט- השני נופל על ידו.

מצד זה "הדפתי" את התוקפים. אך מאחורי נשמעים קולות. הם רצים, אני חפץ להפוך את פני- ופתאום טרררר!!! מכה איומה בראשי- נדמה,
הנה התפוצץ הראש לשנים- לאלף חתיכות. ואפשר נתפוצצה גם קת הרובה שבו הכוני- אנחה כבדה נפרצת מקרבי- אני נופל מתעלף, אבל רק
עדי רגע. התאוששתי במהרה- הנה אני עוד חי. הנה אני שומע את קולות הפורעים: "יללה גאלם!" (נפדה מהרה!) הרובה עוד נמצא בידי- אני יכול
עוד לירות בו, אבל כדורים אין כבר בו, ולמלא- סכנה.

והראש- מה כואב הוא, מה קשה לנשוא!... לו היה לי "_____"- הייתי מרביץ בהם, לא הייתי שווה אף רגע, מה אני ומה חיי...

אני מציץ בין החרכים, הם סוחבים את מתיהם איתם. יש להרביץ בהם! בכל מחיר! אני מוריד את ידי לחפש כדורים- מה זה? המכנסים קרועים?
אני ממשש- איזה נחל חם וסמיק על בגדי- אני מוציא לאט את ידי- הה! ספגתי כדור למטה- ואפילו לא הרגשתי, אבל מי ישים לב לכדור- לפצע?
צריך ל"הרביץ"!

שוב אני ממלא את רובי, אני מתאמץ, כוחותי עוזים אותי, ניצוצות ניצוצות ניתזים סביב עיני, הראש! הראש!... הדם מלמטה זורם זורם.

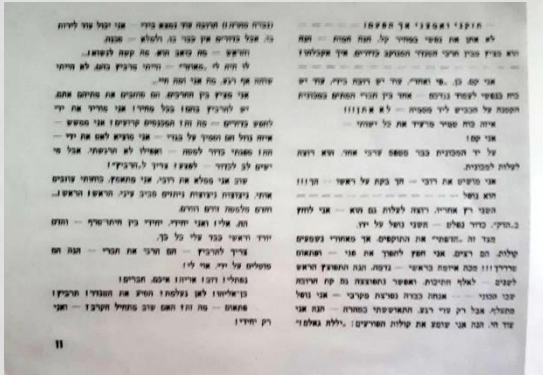
הה, אלי! ואני יחידי, יחידי בין חיתו- טרף- והדם יורד וראשי כבד עלי כל כך,

צריך להרביץ- הם הרגו את חברי- הנה הם מופלים על ידי, אוי לי!

נפתלי! רוב! אריה! איכה, חברים!

בן אליהו! לאן נעלמת? הסיע את הטנדר! תרביץ!

פתאום- מה זה? האם שוב מתחיל הקר?- ואני רק יחידי!

מסמך 8- האנדרטה לזכר עובדי חברת החשמל בצומת מסמיה. צולם בטקס האזכרה לציון 80 שנה מקור: חוברת זיכרון של חברת החשמל. צלם: יוסי וייס

טקס אזכרה לציון 80 שנה להנצחתם של עובדי חברת החשמל בצומת מסמיה. (קרדיט יוסי וייס/ חברת חשמל)

מקו צרפתי יו"ר ארגון העובדים ועופר בלוך המנכ"ל בטקס אזכרה לציון 80 שנה להנצחתם של עובדי חברת החשמל בצומת מסמיה. (קרדיט יוסי וייס/ חברת חשמל)

טקס אזכרה לציון 80 שנה להנצחתם של עובדי חברת החשמל בצומת מסמיה. (קרדיט יוסי וייס/ חברת חשמל)

מסמך 9- תמונה של צבי
מקור: חוברת זיכרון של חברת החשמל. צלם: יוסי וייס

